
บทที่ 3

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคนพิการและผู้สูงอายุ

3.1 เป้าประสงค์ของการอบรมความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคนพิการและผู้สูงอายุ

เพื่อเป็นแนวทางการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ จึงกำหนดเป้าประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้

- 1) เพื่อให้มีความรู้และหลักการให้ความช่วยเหลือคนพิการและผู้สูงอายุที่ถูกต้อง
- 2) เพื่อให้สามารถปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับความต้องการที่จำเป็นของคนพิการและผู้สูงอายุ
- 3) เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อคนพิการและผู้สูงอายุ

3.2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคนพิการ

ความพิการและคนพิการเป็นเรื่องสำคัญที่คนทั่วไปไม่ว่าจะเกี่ยวข้องในความสัมพันธ์ลักษณะใดก็ตาม เช่น คนพิการ ครอบครัว ญาติ เพื่อน บุคลากรในองค์กรที่ทำงานเกี่ยวข้อง และคนในชุมชน ควรศึกษาความรู้เกี่ยวกับคนพิการเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

3.2.1 ประเภทความพิการในประเทศไทย

เมื่อกล่าวถึงคนพิการ ผู้คนทั่วไปส่วนมากจะนึกถึงผู้ที่มีรูปลักษณ์ผิดปกติ ค่อนข้างจะเน้นไปทางลักษณะของร่างกายหรืออวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใด ซึ่งอาจจะรวมไปกับการผิดปกติรูปร่างเป็นสำคัญ เช่น พิการแขนขาขาด ร่างกายเตี้ยแคระ ศีรษะเล็กกะโหลกแบนหรือผิดปกติรูปร่าง หลังโก่ง ขาเป่ เท้าปุก แขนขาลีบเล็ก รูปทรงองค์ประกอบของใบหน้าผิดจากคนทั่วไป แต่ในความพิการตามกฎหมายในประเทศไทยนั้นหมายรวมถึงความผิดปกติทางกายภาพ จิตใจ พฤติกรรม สติปัญญา และการเรียนรู้ โดยประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2555 ได้กำหนดประเภทความพิการไว้ 7 ประเภท ดังนี้

- 1) ความพิการทางการเห็น
- 2) ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย
- 3) ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
- 4) ความพิการทางจิตใจและพฤติกรรม
- 5) ความพิการทางสติปัญญา
- 6) ความพิการทางการเรียนรู้
- 7) ความพิการทางออทิสติก

1. ความพิการทางการเห็น

- **ตาบอด**

ตาบอด คือ กลุ่มบุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็น เมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ดีกว่าเมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับแย่กว่า 3 ส่วน 60 เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ลงมาจนกระทั่งมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่าง หรือมีลานสายตาแคบกว่า 10 องศา

- **ตาเห็นเลือนราง**

ตาเห็นเลือนราง คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็นเมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ดีกว่า เมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับตั้งแต่ 3 ส่วน 60 เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ไปจนถึงแย่กว่า 6 ส่วน 18 เมตร (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 ฟุต (20/70) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

2. ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

- **หูหนวก**

หูหนวก คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยิน จนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางทางการได้ยิน เมื่อตรวจการได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ที่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ และ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียง 90 เดซิเบลขึ้นไป

- **หูตึง**

หูตึง คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยิน เมื่อตรวจวัดการได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ที่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ และ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียงน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาจนถึง 40 เดซิเบล

- **คนพิการทางการสื่อความหมาย**

คนพิการทางการสื่อความหมาย คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องทางการสื่อความหมาย เช่น พูดไม่ได้ พูดหรือฟังแล้วผู้อื่นไม่เข้าใจ

3. ความพิการทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย

- **คนพิการทางการเคลื่อนไหว**

คนพิการทางการเคลื่อนไหว คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่อง หรือการสูญเสียความสามารถของอวัยวะในการเคลื่อนไหว ได้แก่ มือ เท้า แขน ขา อาจมาจากสาเหตุอัมพาต แขน ขา อ่อนแรง แขน ขาขาด หรือภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง จนมีผลกระทบต่อการทำงาน

- **คนพิการทางร่างกาย**

คนพิการทางร่างกาย คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่อง หรือความผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณ์ภายนอกของร่างกายที่เห็นได้ อย่างชัดเจน

4. ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม

คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้อารมณ์หรือความคิด

5. ความพิการทางสติปัญญา

คนพิการทางสติปัญญา คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีพัฒนาการช้ากว่าปกติ หรือมีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไป โดยความผิดปกตินั้นแสดงก่อนอายุ 18 ปี

6. ความพิการทางการเรียนรู้

คนพิการทางการเรียนรู้ คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมโดยเฉพาะด้านการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางสมอง ทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ หรือกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานอื่นในระดับความสามารถที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานตามช่วงอายุ และระดับสติปัญญา

7. ความพิการทางออทิสติก

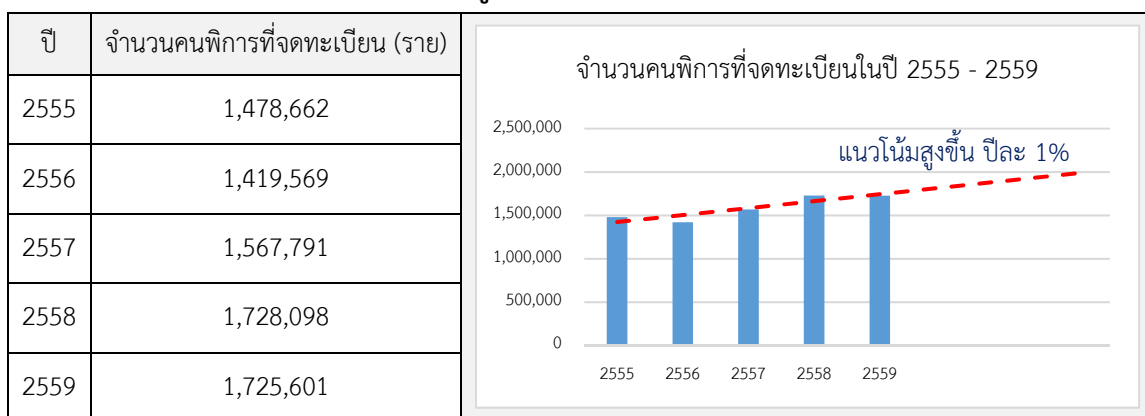
คนพิการทางออทิสติก คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการ ปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความ บกพร่องทางพัฒนาการ ด้านสังคม ภาษา และการสื่อความหมาย พฤติกรรมและอารมณ์ โดยมีสาเหตุ มาจากความผิดปกติของสมองและความผิดปกติที่แสดงก่อนอายุสองปีครึ่ง ทั้งนี้ ให้รวมถึง การวินิจฉัย กลุ่มออทิสติกสเปกตรัมอื่น ๆ เช่น แอสเพอร์เกอร์ (Asperger)”

สิ่งที่ควรทราบเพิ่มเติมคือ ส่วนใหญ่จะใช้คำว่า “คนปกติ” แทนคนที่ไม่มี ความพิการ ซึ่งเป็นคำที่กลุ่ม คนพิการรุ่นใหม่ไม่ชอบใจ เพราะทำให้พวกเขาถูกมองว่ากลุ่มของเขาเป็นคนที่ “ผิดปกติ” หรือ เอนเอียงไปในข้างการดูหมิ่น หรืออาจจะเป็นการส่อไปสู่เรื่องของการเลือกปฏิบัติ ดังนั้นจึงควรใช้คำว่า “คนทั่วไป” เมื่อต้องการกล่าวถึงคนที่ไม่มี ความพิการ สำหรับภาษาอังกฤษ ควรใช้คำสุภาพว่า “Person with Disability”

3.2.2 จำนวนคนพิการในประเทศไทย

สถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จากข้อมูลประมวลผลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลาง คนพิการ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน ปี พ.ศ. 2559 พบว่า คนพิการทั้งหมดมีจำนวน 1,725,601 คน แบ่งออกเป็น ลำดับที่ 1 ทาง การเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย 836,224 คน ลำดับที่ 2 ทาง การได้ยินหรือสื่อความหมาย 313,442 ลำดับที่ 3 ทาง การเห็น 182,229 คน ลำดับที่ 4 ทาง จิตใจ และพฤติกรรม 125,279 คน ลำดับที่ 5 ทางสติปัญญา 119,500 คน ลำดับที่ 6 ทาง การเรียนรู้ 7,706 คน ลำดับที่ 7 ออทิสติก 9,446 คน โดยพิการมากกว่า 1 ประเภท 113,040 คน และไม่ระบุประเภท ความพิการ 5,317 คน หรือมีจำนวนคนพิการคิดเป็นร้อยละ 2.62 ของประชากรทั้งประเทศ ดังแสดง ในตารางที่ 3.2.2 – 1

ตารางที่ 3.2.2 – 1 การเปรียบเทียบข้อมูลจำนวนคนพิการที่จดทะเบียนใน ปี พ.ศ. 2555 – 2559

ที่มา : ข้อมูลประมวลผลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 17 กรกฎาคม 2560

จากตารางแสดงให้เห็นว่า จำนวนคนพิการที่จดทะเบียนเพิ่มลดลงในแต่ละปี เนื่องจากมีคนพิการ เพิ่มขึ้นและในขณะเดียวกันมีคนพิการเสียชีวิต ทำให้จำนวนลดลง

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้สำรวจความพิการ พ.ศ. 2555 พบว่าความพิการแปรผันตามอายุ โดยในกลุ่มเด็กและเยาวชน (อายุ 0 – 24 ปี) มีประชากรที่พิการน้อยที่สุด คือ น้อยกว่าร้อยละ 1 ของเด็กและเยาวชนทั้งหมด และร้อยละของประชากรที่พิการจะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงกลุ่มอายุตั้งแต่ 70 ปี ขึ้นไป มีประชากรพิการมากที่สุดถึงร้อยละ 16.40 เนื่องจากผู้สูงอายุมีความลำบากหรือปัญหาสุขภาพตามวัยที่สูงขึ้น จึงถูกนับรวมเป็นคนพิการ

3.3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

การมีอายุสูงขึ้นจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน เช่น ผมหงอก ผิวหนังเหี่ยวย่น ฟันหลุด หรือเริ่มมีความจำเสื่อม และการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถสังเกตได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงการทำงานของระบบต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านระบบประสาทลดลง (การมองเห็น การได้ยิน การสัมผัส การได้กลิ่นและการรับรส) ความแข็งแรงของกระดูกและกล้ามเนื้อลดลง ประสิทธิภาพการทำงานของระบบหัวใจและหลอดเลือดและระบบการย่อยอาหารลดลง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจพบว่ามีความซึมเศร้าเพิ่มขึ้น โดยอาจมีสาเหตุมาจากการลดลงของสารสื่อประสาทที่เกี่ยวข้อง เปลี่ยนแปลงสถานภาพการทำงานและสถานะทางสังคม และครอบครัว เป็นต้น อย่างไรก็ตามการเข้าสู่วัยสูงอายุจะแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับสภาพร่างกาย การรู้คิด ภาวะสุขภาพจิต ธรรมเนียม ทัศนคติของแต่ละบุคคล ความสามารถในการจัดการกับความเครียดและการปรับตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ (ศิริพันธุ์ สาสัตย์, 2554)

3.3.1 การจำแนกประเภทผู้สูงอายุ ตามกฎหมายไทยในปัจจุบัน

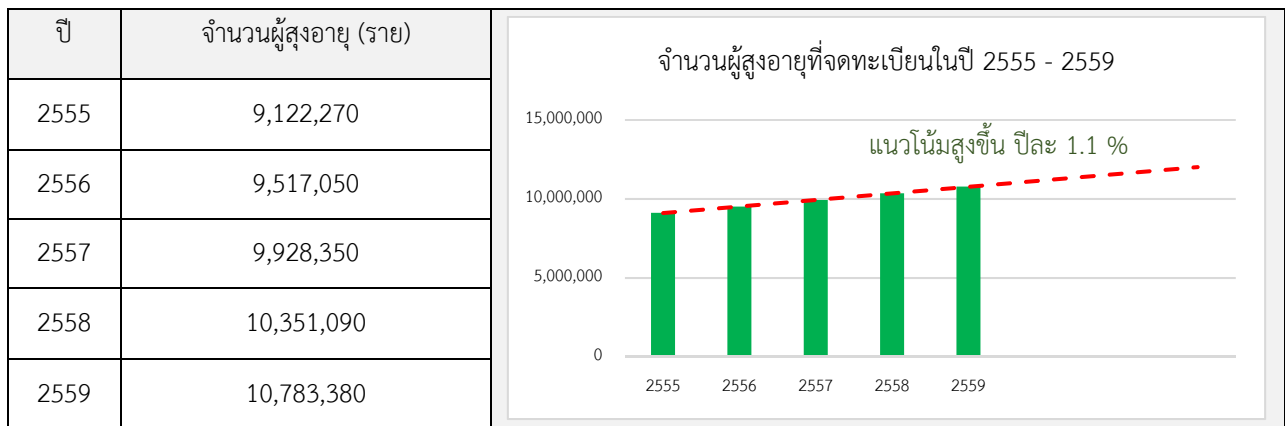
ในประเทศที่พัฒนาแล้วจะใช้เกณฑ์อายุที่ 65 ปีขึ้นไปในการแบ่งว่าเป็นผู้สูงอายุ เนื่องจากประชากรผู้สูงอายุในประเทศเหล่านั้นมีอายุเฉลี่ยค่อนข้างสูง ส่วนประเทศไทย ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตราที่ 3 ได้ให้ความหมายของผู้สูงอายุ ไว้ว่า “ผู้สูงอายุ” หมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2553) และในรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2558 ได้แบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 ช่วง (ปราโมทย์ ประสาทกุล, 2559) ดังนี้

- 1) ผู้สูงอายุวัยต้น อายุ 60 – 69 ปี
- 2) ผู้สูงอายุวัยกลาง อายุ 70 – 79 ปี
- 3) ผู้สูงอายุวัยปลาย อายุ 80 ปีขึ้นไป

3.3.2 จำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2559 จากข้อมูลระบบฐานข้อมูลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าประชากรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปมีจำนวนถึง 10,783,380 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.50 ของประชากรทั้งประเทศ ดังตารางแสดงข้อมูลที่ 3.3.2 – 1

ตารางที่ 3.3.2 – 1 การเปรียบเทียบข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุใน ปี พ.ศ. 2555 – 2559

ที่มา : ข้อมูลประมวลผลจาก <http://social.nesdb.go.th/social/> 17 กรกฎาคม 2560

1. ประชากรสูงอายุและแนวโน้ม

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านการแพทย์ การสาธารณสุขและการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจส่งผลให้ประชากรทั่วโลกและประเทศไทยมีชีวิตยืนยาวขึ้น ในปี พ.ศ. 2558 ประชากรโลกมีจำนวน 7,349 ล้านคน ในจำนวนนี้มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 901 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 12 จึงกล่าวได้ว่า ประชากรโลกได้กลายเป็นสังคมสูงวัย (Aged society) ที่หมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด โดยที่ประเทศญี่ปุ่นมีสัดส่วนประชากรสูงอายุมากที่สุดในโลก คือมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 33 ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ มีประชากรสูงวัยเป็นอันดับ 1 ในกลุ่มประเทศอาเซียน ร้อยละ 18 รองลงมาคือประเทศไทย มีประชากรสูงวัยร้อยละ 16 (ปราโมทย์ ประสาทกุล, 2559)

สำหรับประเทศไทย นอกจากการพัฒนาความก้าวหน้าทางการแพทย์และการสาธารณสุขแล้ว จากอัตราการเกิดที่สูงในอดีตส่งผลทำให้ประชากรกลุ่มนี้เคลื่อนตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ ในขณะเดียวกันจากความสำเร็จในการรณรงค์ในด้านการคุมกำเนิดทำให้อัตราการเกิดลดลงอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลทำให้โครงสร้างประชากรเปลี่ยนไปจากรูปเจดีย์หรือรูปพีระมิดที่มีจำนวนประชากรในวัยเด็กมากและมีประชากรวัยแรงงานและวัยสูงอายุน้อยลงตามลำดับไปเป็นรูปแจกันที่มีจำนวนประชากรในวัยเด็กลดลง แต่จำนวนประชากรวัยแรงงานและวัยสูงอายุกลับเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัดส่วนของประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ (ศิริพันธุ์ สาสัตย์, 2554)

เมื่อ 50 ปีก่อน ประชากรสูงอายุมีเพียงร้อยละ 5 ของประชากรทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2558 สัดส่วนผู้สูงอายุได้เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 16 และจะเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 32 ในอีก 25 ปีข้างหน้า (ปราชญ์ ประชาทกุล, 2559)

2. สถานะทางด้านสุขภาพ

เมื่อมีอายุมากขึ้นกำลังสำรองภายในร่างกายที่ประกอบด้วยสมรรถนะทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของแต่ละบุคคลที่สามารถดึงออกมาใช้เวลาที่ต้องการทำกิจกรรมต่าง ๆ เริ่มลดถอยลง ส่งผลทำให้ความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ลดลงตามไปด้วย (World Health Organization, 2015) เนื่องมาจากการทำหน้าที่ของระบบต่าง ๆ ภายในร่างกายเสื่อมถอยลงจากการมีอายุเพิ่มมากขึ้น

การมองเห็นระยะใกล้เริ่มลดลง การได้ยินลดลง มีปัญหาระบบกระดูกและข้อเพิ่มขึ้น กล้ามเนื้อมีความแข็งแรงลดลง ทำให้การเคลื่อนไหวของร่างกายมีข้อจำกัดมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันลดลง เช่น การอาบน้ำแต่งตัวและทักษะการใช้ชีวิตที่เป็นอิสระอื่น ๆ เช่น การเดินซื้อของและการทำงานบ้าน ทำให้ผู้สูงอายุมีภาวะเปราะบางและมีภาวะพึ่งพาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง เช่น ความจำเสื่อม โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคหลอดเลือดสมองทำให้เป็นอัมพาตอัมพฤกษ์ ส่งผลให้ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้และมีภาวะพึ่งพาเพิ่มขึ้น ทำให้ต้องการความช่วยเหลือดูแลมากขึ้น ดังนั้นภาวะพึ่งพาของผู้สูงอายุอาจมาจากภาวะการสูงอายุและภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังที่จะนำไปสู่ความพิการได้เช่นกัน

จากการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2557 พบว่า ผู้สูงอายุร้อยละ 0.50 – 20.20 มีข้อจำกัดในการทำกิจวัตรประจำวันพื้นฐาน ร้อยละ 2.60 – 29.00 มีข้อจำกัดในการทำกิจกรรมการทำงาน เดินทาง สื่อสารหรือการทำกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น การใช้เงินและการทอนเงิน จัดยากินเอง ทำงานบ้าน ตัดเล็บเท้า เดินออกนอกบ้าน หัวของหนัก เดินไกล 400 เมตร ขับรถเอง ขึ้นรถโดยสารสาธารณะ สื่อสารกับคนในครอบครัว เพื่อนบ้านและการใช้โทรศัพท์ เป็นต้น (วิชัย เอกพลากร, 2557)

ดังนั้นการสูงอายุทำให้ผู้สูงอายุมีภาวะเปราะบางจากความเสี่ยงระบบต่าง ๆ ของร่างกาย ทำให้ช่วยเหลือตนเองได้ลดลง เสี่ยงต่อการพลัดตกหกล้มและอุบัติเหตุต่าง ๆ รวมทั้งภาวะเจ็บป่วยจากโรคเรื้อรัง ภาวะอัมพฤกษ์ อัมพาตหรือพิการ ทำให้ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดในการช่วยเหลือตนเอง มีภาวะพึ่งพาต้องการความช่วยเหลือข้างมากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกภาคการขนส่ง เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น สามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพชีวิต และไม่เปราะบางของครอบครัว

3.4 คำถามท้ายบท

- 1) จากสถิติคนพิการในปี พ.ศ. 2560 คนพิการประเภทใดที่มีมากที่สุดในประเทศไทย
 - ก. พิการทางการเห็น
 - ข. พิการทางการได้ยิน
 - ค. พิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหว
 - ง. พิการทางจิตใจและพฤติกรรม

- 2) สัญลักษณ์ใดหมายถึงสัญลักษณ์ผู้สูงอายุสากล

ก.

ค.

ข.

ง.

- 3) จากข้อมูลกฎหมาย นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบในระบบขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ท่านคิดว่าข้อใดต่อไปนี้เป็นสิ่งที่ถูกต้องที่สุด
 - ก. คนพิการและผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่น่าสงสารควรให้ความช่วยเหลือเขาอย่างเต็มที่
 - ข. ต้องให้คนพิการและผู้สูงอายุได้เข้าถึงบริการตามสิทธิ เพื่อลดการพึ่งพาคนอื่น
 - ค. ไม่จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลืออะไรมากนักเพราะคนพิการและผู้สูงอายุส่วนน้อยที่ออกมาใช้ชีวิตในสังคม
 - ง. จัดบริการให้บ้างหากมีงบประมาณเพียงพอ

- 4) บุคลิกลักษณะของคนพิการทางการเห็นเป็นอย่างไร
 - ก. เดินโดยใช้ไม้เท้าขาวในการเดินทาง
 - ข. รับรู้ข้อมูลจากการฟังเสียงและการสัมผัส
 - ค. เดินช้า ๆ เดินเอียงเพื่อใช้สายตาที่เหลืออยู่มองสิ่งแวดล้อม
 - ง. ถูกทุกข้อ

- 5) ปัญหาทางด้านใดที่จัดว่าเป็นอุปสรรคของคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย
 - ก. การเคลื่อนไหว
 - ข. การมองเห็น
 - ค. การสื่อสาร
 - ง. การคิดวิเคราะห์

- 6) บุคคลในข้อใดมีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
 - ก. น้ำหวานมีร่างกายอ่อนแรงครึ่งซีกซ้าย
 - ข. น้ำผึ้งมีรูปร่างเตี้ยแคระ
 - ค. น้ำฝนแขน ขา ลำตัวติดยึดจากการถูกไฟไหม้
 - ง. ถูกทุกข้อ
- 7) ลักษณะที่สำคัญของกลุ่มประเภทความพิการที่รับรู้ผิดปกติ จะมีลักษณะอย่างไรเป็นสำคัญ
 - ก. มีอวัยวะของร่างกายภายนอกขาดหายไป
 - ข. มีการรับรู้ที่ช้ากว่าคนทั่วไป
 - ค. ใช้การสื่อสารผ่านข้อความจากตัวอักษรเท่านั้น
 - ง. มักใช้อุปกรณ์เพื่อให้ความช่วยเหลือในชีวิตประจำวัน
- 8) จากพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2556 ประเภทความพิการใดถูกต้อง
 - ก. จิตใจและพฤติกรรม สติปัญญา การได้ยินหรือสื่อความหมาย การเห็น ร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว
 - ข. จิตใจและพฤติกรรม สติปัญญา การได้ยินหรือสื่อความหมาย การเห็น ร่างกาย หรือการเคลื่อนไหวการเรียนรู้
 - ค. จิตใจและพฤติกรรม สติปัญญา การได้ยินหรือสื่อความหมาย การเห็น ร่างกาย หรือการเคลื่อนไหวการเรียนรู้ ออทิสติก
 - ง. จิตใจและพฤติกรรม สติปัญญา การได้ยินหรือสื่อความหมาย การเห็น ร่างกาย หรือการเคลื่อนไหวการเรียนรู้ ออทิสติก พิการซ้อน
- 9) ข้อใดสามารถบอกได้ว่าใครคือผู้สูงอายุได้ดีที่สุด
 - ก. ผมหงอกขาว
 - ข. ผิวหนังเหี่ยวย่น
 - ค. สายตายาว
 - ง. อายุตามบัตรประชาชน
- 10) สิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงสำหรับการให้บริการผู้สูงอายุคือข้อใด
 - ก. เสนอให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุทุกราย
 - ข. สอบถามความต้องการการช่วยเหลือก่อนเสมอ
 - ค. ประเมินปัญหาต้องการจากการสังเกตและซักถามพูดคุย
 - ง. ระมัดระวังภาวะเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น